

Introduktion

Dette hæfte indledes med 3 artikler om *miljøret*.

Miljølovgivningens forløber var de kommunale sundhedsvedtægter, hvis formål var at sikre grundlæggende hygiejniske livsbetingelser. Den styrkelse af miljøbeskyttelsen, som den gældende miljølov indebærer, er ikke blot vendt mod kapitalen og kapitalismen. Den sikrer produktionens forudsætninger, nemlig arbejdskraft og råstoffer. Desuden medvirker den til kapitalkoncentration, fordi miljøkrav kræver store investeringer. Hvorledes disse interesser i miljølovgivningen satte sig igennem, skildres af *Claes Nue* i en gennemgang af lovforberedelsen af 1968 i Hygiejnekommissionen og Forureningsrådet, og af forhandlingerne med organisationerne om lovforslaget 1972-73.

Under disse forhandlinger var navnlig industrirådet aktivt, og dette viste sig ikke mindst i tilføjelsen om reglerne om Miljøankenævnet i 1973-lovens kap. 12. Dette eksempel på en erhvervsorganisations ekstra-parlamentariske indflydelse på en lov analyseres nøjere i *Ellen Margrethe Basses* artikel om Miljøankenævnet. Ved sammensætningen af nævnet er erhvervsinteresser, men ikke andre udenforstående interesser repræsenteret. Samme skævhed viser sig ved afgrænsningen af de klageberettigede, hvor praksis – med ministerens godkendelse – fastholder det traditionelle krav om »væsentlig individuel interesse« – en interesse som den berørte virksomhed altid har, men som den berørte offentlighed kun sjældent har.

Afsluttende gennemgås nævnets sagsbehandling for at vise, om tilsvarende tendenser gør sig gældende. Navnlig i PVC-sagen fra Skælskør bruges som illustration af nævnets tilsyneladende neutrale statslige funktion og dets samtidige reelle varetagelse af erhvervsmæssige interesser.

En almen, teoretisk tilgang til miljøretten gives i *Håkan Hydéns* artikel om Miljöskyddslagsstiftning. Den grundlæggende modsætning i den kapitalistiske produktionsmåde er modsætningen mellem de *samfundsmæssige* produktivkræfter og de *private* produktionsforhold. Denne modsætnings virkninger på miljøet fordrer en statslig intervention. Udgangspunktet for denne er, at erhvervsvirksomhederne kan pålægges sådanne omkostninger ved miljøbeskyttelse, som den pågældende virksomhed kan bære. Lovens administration har – i Sverige som i Danmark – været lempelig. Overtrædelse af vilkår har endnu ikke ført til nogen straffedom i Sverige.

RETFÆRD har i tidligere hæfter behandlet problemet om på hvilken måde retten i de kapitalistiske lande kan anvendes med et demokratisk og socialistisk sigte. Dette er sket under betegnelsen »legalstrategi«.

Flere bidrag i dette hæfte viser problemstillingens aktualitet. I fortsættelse af *Dalberg Larsens* interesse (se RETFÆRD nr. 12, s. 89f for

forskellene i de samfundsmæssige forudsætninger bag et revolutionært arbejde, indledes med en omtale af *Bruno Amoroso* og *Niels Bertelsen* om den italienske organisation »Magistratura Democratica«. Organisationen stiftedes 1964 og har siden fået en omfattende tilslutning fra venstreorienterede jurister. Den har ved initiativer om lovgivning, undervisning og støtte til forsvaret af studenter og arbejdere skabt en ny retstradition i forholdet mellem dommere og borgere. Artiklen redegør nærmere for splittelsen i opfattelsen af det borgerlige demokrati og de borgerlige frihedsrettigheder.

Hvordan ser dette strategiske problem ud for den hjemlige praktiserende jurist? *Ole Krarup* skildrer i en analyse af sagerne om Christiania, Inga Denver og Sømændenes Forbunds konflikt med Ø.K., balancegangen »mellem den naive revolutionsfilosofi og den destruktive determinisme«.

Debatten om en legalstrategi for den teoretiske jura, en »marxistisk jurisprudence« indledtes med *Lars D. Erikssons* indlæg i RETFÆRD nr. 11, der søgte at opstille en model for retsdogmatik, der kunne fremstå som et alternativ til den borgerlige jurisprudence. Dette forsøg kritiseres af *Thomas Mathiesen*: Efter hans opfattelse svarer den af Eriksson beskrevne »jurisprudence« til en gængs radikal eller liberal arbejdsmetode. Og at kalde dette for marxistisk rummer adskillige problematiske konsekvenser. *Juha Pöyhönen* drøfter forskellighederne i opfattelsen af retsdogmatikkens karakter. Dette sker i en kommentar til Dalberg-Larsens kritik (RETFÆRD 12) af *Lars D. Erikssons* »utkast« i RETFÆRD 11. Og endelig opbygger *Schledermann* på grundlag af de forskellige diskussionsbidrag en oversigt over det grundlæggende problem »retsvidenskaben og juristernes integration, henholdsvis selvstændighed i forhold til samfundet«. Bl.a. den arbejdsretlige litteraturs historie anvendes til belysning af problemstillingen.

Hvad angår et af de nyeste bidrag til den sparsomme danske arbejdsretslitteratur, bygger *Helmuth Schledermann* på den efterfølgende analyse af *Ole Hasselbalch: Arbejdsretlige Funktioner*, forfattet af *Niklas Bruun*. Bruun viser, at Hasselbalch ophøjer den kapitalistiske virksomheds økonomiske rationalitet til det højeste kriterium for såvel retspolitik som retsdogmatik.

Torben Wanschers »Forsamlingsfriheden og Fælledslaget« er den første danske bog indeholdende en marxistisk analyse af et retligt emne.

På grundlag af en indgående omtale af de faglige politiske begivenheder omkring slaget mellem demonstrerende arbejdere og politi i maj 1872 analyseres politiets, domstolenes og rigsdagens aktioner og reaktioner. I *Lars D. Erikssons* anmeldelse af bogen fremhæves nødvendigheden af sådanne analyser af strategier, som henholdsvis arbejdere og myndigheder har fulgt. Men det pointeres, at strategien bør ses i forbindelse med den konkrete statsform.

Bjarne Melkevik fortsætter sin orientering om udviklingen i fransk mar-

xistisk retsteori med en gennemgang af *Michel Miaille, Une introduction critique au droit*. Og endelig bringer vi en kommentar af *Jørgen Bloch-Poulsen* til anmeldelsen i RETFÆRD 14 af hans og *Knud Knudsens* bog »Arbejdskamp/arbejdsret. Det fagretlige Systems udvikling i Danmark«.

September 1980